

Secretariaat:

Hendrik Westerstraat 24
9791 CT TEN BOER
Telefoon (050) 303 97 97
secretariaat@groningergemeenten.nl

KvK : 40038854
IBAN: NL79 RABO 0106 6211 30

Aan: Ministerie van BZK
T.a.v. de minister van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties
mevrouw Kajsa Ollongren
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Datum: 24 november 2021

Ons kenmerk: 20211124_21040

Uw kenmerk :

Betreft: Herijking gemeentefonds

Geachte mevrouw Ollongren,

Een nieuwe bestuurscultuur, wat zou dat mooi zijn. We hebben het er al maanden zo niet jaren over, dit (demonstratie) kabinet, formerende partijen, uw eigen partij voorop. Er ligt nu een gigantische kans om deze nieuwe bestuurscultuur in praktijk te brengen: bij de voorgestelde herverdeling van het gemeentefonds.

De oude bestuurscultuur ging uit van eindeloze overleggen, systemen steeds complexer maken tot er nog maar drie mensen zijn die het begrijpen, partijen betrekken, kopgroepen formeren, toewerken naar een "point of no return". Een nieuwe bestuurscultuur gaat uit van transparantie, uitlegbaarheid, de check of het systeem wel oplossingen biedt voor de echte wereld waarin we leven. En als, ook na een lang en zorgvuldig proces, de systeemwereld niet blijkt aan te sluiten bij de leefwereld: net zo lang repareren tot dat wel het geval is.

Wij hebben de volgende dringende aanbevelingen met betrekking tot de voorstellen tot herverdeling van het Gemeentefonds voor u:

1. Transparantie en uitlegbaarheid betekent dat alle informatie voor betrokken partijen tijdig beschikbaar is en dat onderliggende bestuurlijke keuzes helder toegelicht worden. Het betekent zeker niet kaartbeelden produceren die fouten in het model toedekken en gemeenten in slaap sussen.
Wij zijn dit al de rijksroulette gaan noemen: gemeenten die zich vandaag rijk rekenen (groen kleuren op de kaart), kunnen morgen er rood gekleurd op staan. Gemeenten beschikken nog altijd niet over alle benodigde gegevens, ondanks herhaaldelijke toezeggingen, om zelf inzicht te krijgen in het voorgestelde model.
2. Neem adviesorganen van dit land uiterst serieus. Met andere woorden: ga niet door met de voorgestelde herverdeling tot er is voldaan aan de vier voorwaarden *vooraf* die gesteld zijn door de ROB:
 - a. Toets de herverdeeleffecten aan de financiële draagkracht van gemeenten. Zorg dat de uitkomsten van het voorgestelde model afgezet worden tegen de sociale kanskaart van Nederland. Nederland is niet gelijk: in bepaalde regio's is meer gemeentelijke inzet nodig dan andere. Kijk hierbij ook naar het weerstandsvermogen van gemeenten.
 - b. Heroverweeg aard en gewicht maatstaven sociaal domein in relatie tot het gekozen peiljaar 2017. Bij invoering zijn de data uit 2017 niet alleen verouderd, maar juist ook in het sociaal

- domein zijn nog niet alle effecten van de decentralisaties verwerkt. Op deze manier zal de systeemwereld nooit aansluiten bij de leefwereld.
- c. Werkelijke lasten zouden leidend moeten zijn, niet veronderstelde. Dit punt van de ROB vertoont een sterke samenhang met het hier bovenstaande punt, omdat bijvoorbeeld het ingevoerde abonnementstarief WMO niet te zien is in het peiljaar 2017.
 - d. Zorg dat de verevening van de OEM (Overige Eigen Middelen) gebaseerd is op wat gemeenten daadwerkelijk kunnen genereren. Een standaardkorting per inwoner, zoals nu voorgesteld, heeft geen enkele relatie met de OEM.
3. Niemand zit te wachten op een vertraagde invoering. Maar nog minder mensen zitten te wachten op een tijdige invoering van een slecht model. Als het recht doen aan de vier voorwaarden van de ROB vertraging betekent: heel spijtig, maar het zij zo. Zoek in dat geval naar een compensatie, een overbrugging voor gemeenten (zoals de centrumgemeenten) die feitelijk en significant benadeeld worden door de vertraagde invoering.

In afwachting van uw reactie,

Met vriendelijke groet,
Namens de Vereniging van Friese Gemeenten en de Vereniging van Groninger Gemeenten,

Wethouder E. Drenth,
voorzitter kerngroep herijking gemeentefonds

cc. staatssecretaris Dr. J.A. Vijlbrief
Tweede Kamercommissies BZK en Financiën
VNG